

Avalent>Raha/Rahalised nõuded>Maksejõuetus/pankrot Maksejõuetus/pankrot

Poola

1 Kelle vastu võib algatada maksejõuetusmenetluse?

Poolas reguleeritakse pankrotimenetlust Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määruse (EL) 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta (uuesti sõnastatud)) artikli 1 lõike 1 tähendusega kahe seadusega:

28. veebruari 2003. aasta seadus – pankrotiseadus (*Prawo upadłościowe*, ametlik väljaanne (*Dziennik Ustaw*) 2016, nr 2171) – edaspidi „pankrotiseadus“; 15. mai 2015. aasta seadus – restruktureerimisseadus (*Prawo restrukturyzacyjne*, ametlik väljaanne 2016, nr 1574) – edaspidi „restruktureerimisseadus“.

Pankrotiseadusega reguleeritakse maksejõuetusega seotud likvideerimisprotsessi ehk pankrotti (*upadłość*). Restruktureerimisseadusega reguleeritakse maksejõuetuse ohuga seotud restruktureerimismenetlusi ehk „kompromissi heakskiitmise menetlusi“ (*postępowanie o zatwierdzenie układu*, artiklid 210–226), „kompromissi kiirmenetlusi“ (*przyspieszone postępowanie układowe*, artiklid 227–264), „kompromissmenetlusi“ (*postępowanie układowe*, artiklid 267–282) ja „saneerimismenetlusi“ (*postępowanie sanacyjne*, artiklid 283–323).

Pankrotimenetluste eesmärk on rahuldada võlausaldajate nõuded suurimas võimalikus ulatuses ja kui see on mõistlikult võimalik, säilitada võlgniku ettevõtte. Sellised menetlused algatatakse eranditult vastava avalduse esitamise korral ja need koosnevad kahest etapist: pankroti väljakuulutamise menetlus ja pankroti väljakuulutamise järgne menetlus.

Kompromissi heakskiitmise menetlus võimaldab võlgnikul saavutada kompromissi, kogudes ise – kohtu sekkumiseta – võlausaldajate hääli. Selline menetlus võidakse algatada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromissi kiirmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromissi lihtsustatud viisil. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta rohkem kui 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromissmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromiss. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta rohkem kui 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Saneerimismenetlus võimaldab võlgnikul võtta parandusmeetmeid (mis on mõeldud võlgniku ettevõtte ümberkorraldamiseks) ja sõlmida pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist kompromissi. Parandusmeetmed hõlmavad õiguslikke ja praktilisi meetmeid, mille eesmärk on parandada võlgniku majanduslikku olukorda ja taastada tema suutlikkus täita oma kohustusi, kaitstes teda samal ajal täitmisele pööramise eest.

Pankrotimenetluse saab algatada ettevõtja vastu. Poola tsiviilseadustiku (*kodeks cywilny*) artikli 43 lõike 1 kohaselt on ettevõtja füüsiline isik, juriidiline isik või organisatsiooniüksus, kel ei ole juriidilise isiku staatust, kuid kelle õigusvõimelisust on tunnustatud seadusega, ja kes tegeleb enda nimel majandus- või kutsealase tegevusega.

Pankrotiavalduse võib esitada võlgnik ja iga võlausaldaja, kellel on võlgniku vastu isiklik nõue.

Pankrotiavalduse saab esitada ka

piiratud vastutusega äriühingute ja aktsiaseltside vastu, kellel ei ole majandustegevust;

isikuühingute osanike vastu, kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga;

kutseühingu osanike vastu.

Pankrotimenetluse saab algatada ka füüsiliste isikute vastu, kellel ei ole majandustegevust (pankrotiseaduse artikli 491 lõige 1 jj). Neid menetlusi alustatakse üksnes võlgniku taotlusel, välja arvatud juhul, kui võlgnik on endine ettevõtja, millisel juhul võib pankrotiavalduse kuni aasta jooksul pärast ettevõtja kustutamist vastavast registrist esitada ka võlausaldaja.

Restruktureerimismenetlus võidakse algatada järgmiste isikute suhtes:

ettevõtjad Poola tsiviilseadustiku artikli 43 lõike 1 tähenduses;

piiratud vastutusega äriühingud (*spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*) ja aktsiaseltsid (*spółka akcyjna*), kellel ei ole majandustegevust;

isikuühingute osanikud (*osobowa spółka handlowa*), kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga;

kutseühingu osanikud (*spółka partnerska*).

Restruktureerimismenetlust ei algatata füüsiliste isikute suhtes, kellel ei ole majandustegevust. Restruktureerimismenetlust alustatakse üksnes võlgniku taotlusel, välja arvatud saneerimismenetluse puhul, mille võib algatada ka võlausaldaja, kui võlgnik on maksejõuetu.

Kompromissi heakskiitmise menetlus võimaldab võlgnikul saavutada kompromissi, kogudes ise – kohtu sekkumiseta – võlausaldajate hääli. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest.

Kompromissi kiirmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromissi lihtsustatud viisil. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromissmenetlus võimaldab võlgnikul pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist sõlmida kompromissi. Sellist menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta rohkem kui 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Saneerimismenetlus võimaldab võlgnikul võtta parandusmeetmeid (mis on mõeldud võlgniku ettevõtte ümberkorraldamiseks) ja sõlmida pärast nõuete nimekirja koostamist ja heakskiitmist kompromissi. Parandusmeetmed hõlmavad õiguslikke ja praktilisi meetmeid, mille eesmärk on parandada võlgniku majanduslikku olukorda ja taastada tema suutlikkus täita oma kohustusi, kaitstes teda samal ajal täitmisele pööramise eest.

Pankrotimenetluse saab algatada ettevõtja vastu. Tsiviilseadustiku artikli 43 lõike 1 kohaselt on ettevõtja füüsiline isik, juriidiline isik või organisatsiooniüksus, kellel ei ole juriidilise isiku staatust, kuid kelle õigusvõimelisust on tunnustatud seadusega, ning mis tegeleb enda nimel majandus- või kutsealase tegevusega.

Lisaks saab pankrotiavalduse esitada ka järgmiste isikute vastu:

piiratud vastutusega äriühingute ja aktsiaseltside vastu, kellel ei ole majandustegevust;

isikuühingute osanike vastu, kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga; kutseühingu osaniku vastu.

Pankroti väljakuulutamise menetluse saab algatada ka füüsiliste isikute vastu, kellel ei ole majandustegevust (pankrotiseaduse artikli 491 lõige 1 jj).

Restruktureerimismenetluse võidakse algatada seoses järgmistega isikutega:

ettevõtjad 23. aprilli 1964. aasta **seaduse** tähenduses – tsiviilseadustik (*kodeks cywilny*, ametlik teataja 2016, punktid 380 ja 585), edaspidi „tsiviilseadustik“. piiratud vastutusega äriühingud (*spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*) ja aktsiaseltsid (*spółka akcyjna*), kellel ei ole majandustegevust; isikuühingute osanikud (*osobowa spółka handlowa*), kes vastutavad ühingust tulenevate kohustuste täitmise eest kogu oma varaga; kutseühingu osanikud (*spółka partnerska*).

Restruktureerimismenetlust ei algatata füüsiliste isikute suhtes, kellel ei ole majandustegevust. Restruktureerimismenetlust alustatakse üksnes võlgniku taotlusel, välja arvatud saneerimismenetlus, mille võib algatada ka võlausaldaja, kui võlgnik on maksejõuetu.

2 Millised on maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused?

Pankrotimenetlus algatatakse maksejõuetuks muutunud võlgniku vastu (pankrotiseaduse artikkel 10).

Võlgnik on maksejõuetu, kui ta ei suuda oma rahalisi kohustusi nende maksetähtaja saabumisel täita. Võlgnikku peetakse suutmatuks täita oma rahalisi kohustusi, kui need on tasumata üle kolme kuu. Kui võlgnik on juriidiline isik või organisatsioonüksus, kes ei ole juriidiline isik ja kellele antakse teovõime eraldi õigusaktiga, on ka tema maksejõuetu, kui tema rahalised kohustused ületavad tema varade väärtust ning selline olukord kestab üle 24 kuu. Kui puudub lühiajaline risk, et võlgnik ei suuda oma rahalisi kohustusi nende maksetähtaja saabumisel täita, võib kohus pankrotiavalduse tagasi lükata.

Restruktureerimismenetlus võidakse algatada maksejõuetu võlgniku või maksejõuetuks muutumise riskiga võlgniku suhtes. Maksejõuetu võlgnik on võlgnik, kes on maksejõuetu pankrotiseaduse artiklite 10 ja 11 tähenduses. Maksejõuetuks muutumise riskiga võlgnik on võlgnik, kelle majanduslikust olukorrast võib järeldada tema peatset maksejõuetuks muutumist.

Kui restruktureerimismenetlus oleks võlausaldajatele kahjulik, keeldub kohus seda algatamast.

Lisaks sätestatakse restruktureerimiseaduses igat liiki restruktureerimismenetluse algatamiseks konkreetsed tingimused.

Kompromissi heakskiitmise menetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada.

Kompromiss- ja saneerimismenetlust võidakse alustada siis, kui vaidlustatud nõuded, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada, moodustavad üle 15% kõigist nõuetest, mille alusel on võlausaldajatel õigus kompromissi üle hääletada. Lisaks keeldub kohus sellist menetlust algatamast, kui puuduvad *prima facie* tõendid, et võlgnik suudab jooksvalt katta menetluskulusid ning selle algatamisest tulenevad kohustusi.

3 Millist vara käsitatakse pankrotivarana? Kuidas koheldakse vara, mille võlgnik on omandanud või mis on talle üle antud pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetluses hõlmab pankrotivara pankrotistunud poole vara pankroti väljakuulutamise päeva seisuga ning ka vara, mille see pool on omandanud *pankrotimenetluse käigus* (pankrotiseaduse artikkel 62). *Erandid sellest reeglist* on esitatud pankrotiseaduse artiklites 63–67a.

Pankrotivara ei hõlma 17. novembri 1964. aasta **seaduse** – tsiviilkohtumenetluse (ametlik teataja 2016, punktid 1822, 1823, 1860 ja 1948) kohaselt täitmisest välja jäävaid varasid; pankrotistunud poole tasu selles osas, mille suhtes ei kohaldata arestimist; kui pankrotistunud pool oli pandi või hüpoteegi haldaja, siis pandi või hüpoteegi täitmisele pööramisel saadud summa selles osas, mis halduslepingu alusel kuulub teistele võlausaldajatele.

Lisaks võidakse võlausaldajate koosoleku resolutsiooniga jätta pankrotivarast välja ka pankrotistunud poole muud varad.

Pankrotivarast jäetakse välja ka vara, mis on ette nähtud pankrotis poole töötajate ja pere abistamiseks; seda vara hoitakse ettevõtete sotsiaalhüvitiste fondi käsitlevate **sätete** kohaselt loodud eraldi kontol ettevõtete sotsiaalhüvitiste fondis koos summadega, mis tuleb pärast pankroti väljakuulutamist sellele kontole kanda, sealhulgas eluasemelaenu tagasimaksmine, fondis hoitava raha pealt kogunenud pangaintresside ning sellest fondist rahastatavaid ja pankrotistunud poole korraldatavaid sotsiaalteenuseid kasutatavatel isikutel kogutud tasude maksmine.

Restruktureerimismenetluses hõlmab kompromissmenetluse vara ettevõtte käitamiseks kasutatavat vara ja võlgnikule kuuluvat vara (restruktureerimiseaduse artiklid 240, 273 ja 294).

4 Milline on võlgniku ja milline pankrotihalduri pädevus?

Pankrotimenetluses (menetluses, mille eesmärk on võlgniku vara likvideerida) võetakse võlgnikult õigus oma vara hallata. Vara (pankrotivara) haldamise võtab üle pankrotihaldur (*syndyk*). Samuti võtab haldur üle võlgniku ettevõtte käitamisega seotud kohustused – äriühingu juhtimine, aruandluskohustuste täitmine jne.

Võlgnik on jätkuvalt pankrotimenetluse osaline ja ta saab vaidlustada mõned otsused, mis kohus on menetluse käigus teinud, st otsused, mis puudutavad vara väljajätmist pankrotivarast ja pankrotihalduri tasu.

Restruktureerimismenetluses on võlgniku ja pankrotihalduri volitused erinevad, olenevalt menetluse liigist.

Kompromissi heakskiitmise menetluses võib võlgnik teha kõiki toiminguid, välja arvatud ajavahemikul kompromissi heakskiitva otsuse tegemise päevast kuni selle otsuse lõplikuks muutumise päevani. Sellel ajavahemikul kehtivad samad eeskirjad mis kompromissi kiirmenetluse puhul, st võlgnik võib teha igapäevaseid juhtimistoiminguid. Muude kui igapäevaste juhtimistoimingute puhul on nõutav kompromissi järelevalvaja nõusolek.

Kompromissi kiirmenetluse ja kompromissmenetluse puhul võib võlgnik teha igapäevaseid juhtimistoiminguid; aga muude kui igapäevaste juhtimistoimingute puhul on nõutav kohtu järelevalvaja nõusolek, välja arvatud juhul, kui nende puhul nõutakse võlausaldajate komitee nõusolekut.

Saneerimismenetluses võetakse võlgnikult õigus äriühingut juhtida ja neid toiminguid teeb pankrotihaldur, välja arvatud juhul, kui nende puhul on nõutav võlausaldajate komitee nõusolek.

5 Millistel tingimustel võib teha tasaarvestuse?

Pankrotimenetluses võidakse pankrotistunud poole nõuded võlausaldaja nõuetega *tasaarvestada*, kui mõlemad nõuded olid olemas pankroti väljakuulutamise päeval, isegi juhul, kui üks neist ei olnud veel muutunud sissenõutavaks (pankrotiseaduse artikkel 93).

Tasaarvestamine ei ole lubatud, kui pankrotistunud poole võlausaldaja omandas nõude loovutamise või indossamendi teel, pärast seda, kui pankrot välja kuulutati, või omandas selle 12 kuu jooksul enne pankroti väljakuulutamist, teades, et oli alust kuulutada välja pankrot, välja arvatud juhul, kui omandamine oli seotud sellise võla tagasimaksmisega, mille tasumise eest vastutas omandanud pool (olenemata sellest, kas see oli isiklik võlg või teatava varaga tagatud võlg). (Pankrotiseaduse artikkel 94)

Tasaarvestamine ei ole lubatud, kui võlausaldajast sai pankrotistunud poole võlgnik pärast pankroti väljakuulutamise päeva (pankrotiseaduse artikkel 95).

Võlausaldaja, kes soovib kasutada *tasaarvestamise* õigust, esitab vastava avalduse hiljemalt nõude esitamise päeval (pankrotiseaduse artikkel 96).

Restruktureerimismenetluses kehtivad vastastikuste nõuete tasaarvestamise üldnormide suhtes järgmised piirangud:

võlausaldaja sai võlgniku võlgnikuks pärast restruktureerimismenetluse algatamise päeva;

pärast restruktureerimismenetluse algatamist sai selle võlgniku võlgnikust, kelle suhtes teostatakse restruktureerimismenetlust, tema võlausaldaja sellise nõude omandamise, loovutamise või indossamendi teel, mis tekkis enne restruktureerimismenetluse algatamise päeva.

Vastastikused nõuded saab tasaarvestada, kui nõue omandati sellise võla tagasimaksimisega, mille tasumise eest vastutas omandanud pool (isiklik võlg või teatava varaga tagatud võlg), ja kui omandanud poole tasumistähtaeg saabus enne kompromissi kiirmenetluse kohaldamise taotluse esitamise päeva. Kui võlausaldaja soovib restruktureerimismenetluses kasutada *tasaarvestamise* eelist, esitab ta võlgnikule, või kui võlgnikult on juhtimisõigus ära võetud, siis pankrotihaldurile vastava avalduse hiljemalt 30 päeva pärast restruktureerimismenetluse algatamist, või kui *tasaarvestamise* alused tekkisid hiljem, siis hiljemalt 30 päeva pärast *tasaarvestamise* aluste tekkimist. Avaldus kehtib ka siis, kui see esitatakse kohtu järelevalvajale (restruktureerimiseseaduse artiklid 253, 273 ja 297).

6 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus võlgniku kehtivatele lepingutele?

Konkreetsed sätted pankroti väljakuulutamise mõjude kohta pankrotistunud poole kohustustele on esitatud pankrotiseaduse artiklites 83–118, pankrotistunud poole omandatud pärandvarale artiklites 119–123 ja pankrotistunud poole abieluvararežiimile artiklites 124–126.

Pankrotiseaduse artiklites 81–82 keelatakse pankrotivara hulka kuuluva vara koormamine pandi, registerpandi või hüpoteegiga.

Kui sellise lepingu sätetega, mille pool pankrotistunud isik on, välditakse või takistatakse pankrotimenetluse eesmärgi saavutamist, on need sätted pankrotivara suhtes kehtetud. Leping, millega kantakse üle vara omandiõigus, nõue või muu õigus ja mis on sõlmitud nõude tagamiseks, kehtib pankrotivara suhtes juhul, kui see sõlmiti kirjalikult ja tõendatud kuupäeval, välja arvatud juhul, kui see on leping, millega seati rahaline tagatis (pankrotiseaduse artikkel 84).

Artiklites 85 ja 85a sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad raamlepingute kohta, milles käsitletakse rahalisi forvard-/futuurtehinguid või tagasiostulepingutega hõlmatud väärtpaberite müüki.

Kui pankrotistunud poole finantskohustuste tähtaeg ei ole veel saabunud, saabub tähtaeg pankroti väljakuulutamise päeval. Pankroti väljakuulutamise päeval muutuvad mitterahalised kohustused rahalisteks kohustusteks ning kuuluvad sellel päeval tasumisele, isegi kui nende tähtaeg ei ole veel möödunud (pankrotiseaduse artikkel 91).

Kui nõue tuleneb lepingust, mis on sõlmitud pankrotistunud poole tehtud pakkumise vastuvõtmisel, saab võlausaldaja seda pankrotimenetluses kaitsta üksnes juhul, kui avaldus, millega pakkumine vastu võeti, esitati pankrotistunud poolele enne pankroti väljakuulutamist.

Kui pankroti väljakuulutamise päeval ei ole vastastikuse lepingu kohased kohustused täielikult või osaliselt täidetud, võib pankrotihaldur pankrotimenetlust arutava kohtuniku (*seǳzia komisarz*) nõusolekul täita pankrotistunud poole kohustused ja nõuda, et teine pool kas täidaks vastastikuse kohustuse või taganeks lepingust pankroti väljakuulutamise päeva seisuga. Kui pankrotistunud pool on pankroti väljakuulutamise päeval mis tahes muu kui vastastikuse lepingu osaline, võib pankrotihaldur lepingust taganeda, välja arvatud juhul, kui põhikirjaga on ette nähtud teisiti.

Teise poole esitatud, tõendatud kuupäevaga taotluse alusel teatab pankrotihaldur kolme kuu jooksul, kas ta taganeb lepingust või nõuab selle täitmist. Kui pankrotihaldur ei anna sellest ettenähtud ajal teada, käsitletakse seda lepingust taganemisenähtud.

Teine pool, kellelt nõutakse oma kohustuse ennetähtaegset täitmist, võib kohustuse täitmise peatada, kuni vastastikune kohustus on täidetud või tagatud. Teisel poolel ei ole õigust seda teha, kui ta lepingu sõlmimise ajal teadis või oleks pidanud teadma, et on alust kuulutada välja pankrot (pankrotiseaduse artikkel 98).

Kui pankrotihaldur taganeb lepingust, on teisel poolel õigus nõuda täidetud kohustus tagasi, isegi juhul, kui see moodustab osa pankrotivarast. Pool võib pankrotimenetluses taotleda hüvitist täidetud kohustuse ja kahjumi eest, mis tekkis nende nõuete esitamisel pankrotimenetlust arutavale kohtuniku (pankrotimenetluse artikkel 99).

Müüja võib nõuda selle vallasvara – sealhulgas väärtpaberite – tagastamist, mis saadeti pankrotistunud poolele selle eest tasu saamata, kui seda vara ei omandatud enne, kui pankrotistunud pool või isik, keda pankrotistunud pool volitas seda vara käsutama, kuulutas välja pankroti. Tagastamisele on õigus ka kaubasaajal, kes saatis vara pankrotistunud poolele. Müüja või kaubasaaja, kellele vara on tagastatud, maksab tagasi tekkinud või tekkida võivad kulud ja ettemaksud. Pankrotihaldur võib vara aga tagastada juhul, kui ta maksab või tagab hinna ja kulud, mille peab maksma pankrotistunud pool. Pankrotihalduril on õigus teha seda kuu aja jooksul alates tagastamistaotlusest (pankrotiseaduse artikkel 100).

Pankrotistunud poole sõlmitud komisjoni- või konsignatsioonilepingud, milles pankrotistunud pool oli tellija või kaubasaatja, ning ka pankrotistunud poole sõlmitud väärtpaberite haldamise lepingud muutuvad kehtetuks pankroti väljakuulutamisel. Teine pool võib pankrotistunud poole sõlmitud komisjoni- või konsignatsioonilepingutest, milles pankrotistunud pool oli volitusi omav pool või kaubasaaja, pankroti väljakuulutamise päeval taganeda (pankrotiseaduse artikkel 102).

Agendileping aegub päeval, mil üks pooltest kuulutab välja pankroti. Tellijast poole pankroti korral võib esindaja esitada pankrotimenetluses nõude kahjumi kohta, mida ta lepingu aegumise tõttu kandis (pankrotiseaduse artikkel 103).

Kui pankroti kuulutab välja kas laenuandja või laenuvõtja, lõpetatakse laenu kasutamise leping, kui selle ese on juba laenuks antud, kummagi poole taotlusel. Kui lepingu eset ei ole veel laenuks antud, siis leping kaotab kehtivuse (pankrotiseaduse artikkel 104).

Kui kumbki laenulepingu pool kuulutab välja pankroti ja kui laenu eset ei ole veel laenuks antud, siis laenuleping kaotab kehtivuse (pankrotiseaduse artikkel 105).

Kui kinnisvara üüri- või liisingulepingu ese on üürnikule või liisinguvõtjale kättesaadavaks tehtud, on leping pooltele siduv (pankrotiseaduse artiklid 106–108). Pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsusel lõpetab pankrotihaldur pankrotistunud poole sõlmitud kinnisvara üüri- või liisingulepingu kolmekuise etteatamisega, seda ka juhul, kui pankrotistunud poolel ei oleks lubatud seda lepingut lõpetada (pankrotimenetluse artiklid 109–110).

Krediidileping kaotab kehtivuse pankrotimenetluse väljakuulutamisel, kui laenuandja ei ole raha pankrotistunud poolele enne seda kuupäeva kättesaadavaks teinud (pankrotiseaduse artikkel 111).

Pankrotimenetluse väljakuulutamine ei mõjuta pankrotistunud poole pangakonto, väärtpaberikonto ega sünteetilise konto lepingut (pankrotiseaduse artikkel 112).

Restruktureerimismenetluses ei ole võlgnikul ega võlausaldajal lubatud alates menetluse algatamise päevast kuni selle lõpetamise päevani või päevani, millal otsus menetlus katkestada muutub lõplikuks, täita kohustusi, mis tulenevad seaduse kohaselt kompromissmenetluse vara arvel kaetud nõuetest. Kui esitatakse taotlus algatada restruktureerimismenetlus või kui see menetlus algatatakse, muutuvad kehtetuks lepingusätted, millega nähakse ette selle õigussuhte muutmine või lõpetamine, mille pool võlgnik on.

Kui sellise lepingu sätetega, mille pool võlgnik on, välditakse või takistatakse restruktureerimismenetluse eesmärgi saavutamist, on need sätted kompromissmenetluse vara suhtes kehtetud.

Restruktureerimiseseaduse artiklis 250 sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad raamlepingute kohta, milles käsitletakse rahalisi forvard-/futuurtehinguid või tagasiostulepingutega hõlmatud väärtpaberite müüki.

Alates restruktureerimismenetluse algatamise päevast kuni selle lõpetamise päevani või päevani, millal otsus menetlus katkestada muutub lõplikuks, ei ole liisinguandjal lubatud võlausaldajate komitee nõusolekuta lõpetada nende ruumide või kinnisvara üüri- või liisingulepingut, kus tegutseb võlgniku ettevõtte.

Eespool kirjeldatud eeskirjad üüri- või liisingulepingute kohta kehtivad *mutatis mutandis* krediidilepingute kohta selle raha suhtes, mis on laenuvõtjale tehtud kättesaadavaks enne menetluse algatamise kuupäeva, liisingute, varakindlustuse, pangakontolepingute, tagatislepingute, võlgnikule antud liitsentse hõlmavate lepingute ning tagatiste või akreditiivide kohta, mis on välja antud enne restruktureerimismenetluse algatamise päeva (restruktureerimiseaduse artiklid 256, 273 ja 297).

Lisaks võib pankrotihaldur **saneerimismenetluses** pankrotimenetlust arutava kohtuniku nõusolekul taganeda vastastikusest lepingust, mida ei ole enne saneerimismenetluse algatamise päeva täielikult ega osaliselt täidetud, kui teise poole osa lepingu täitmisest on jagamatu. Kui teise poole osa lepingu täitmisest on jagatav, kehtib see säte *mutatis mutandis* ulatuses, milles teine pool pidi lepingut pärast saneerimismenetluse algatamist täitma. Kui pankrotihaldur taganeb lepingust, võib teine pool pärast saneerimismenetluse algatamist ja enne seda, kui kõnealune pool sai taganemisteate, nõuda täidetud kohustuse tagastamist, kui see täidetud kohustus moodustab osa võlgniku varast. Kui see ei ole võimalik, võib teine pool taotleda täidetud kohustuse ja kantud kahju eest üksnes hüvitist. Nende nõuete puhul ei tehta kompromisse (restruktureerimiseaduse artikkel 298).

7 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus üksikute võlausaldajate algatatud menetlustele (välja arvatud poolleiolevatele kohtuasjadele)?

Kui see on vajalik pankrotimenetluse eesmärkide saavutamiseks, võib kohus pärast **pankrotiavalduse** esitamist võlgniku, ajutise järelevalvaja või pankrotiavalduse esitanud võlausaldaja taotlusel peatada täitemenetlus ning tühistada pangakonto arestimine (pankrotimenetluse artikkel 39).

Kui pankrot on välja kuulutatud, siis seaduse kohaselt peatatakse pankroti väljakuulutamise päeva seisuga pankrotivara hulka kuuluvate varade suhtes *täite* menetlus, mis algatati enne pankroti väljakuulutamist. Seaduse kohaselt lõpetatakse menetlus, kui pankroti väljakuulutamise otsus muutub lõplikuks (pankrotiseaduse artikkel 146).

Pärast pankroti väljakuulutamist võib kohtu-, haldus- ja halduskohtumenetlusi algatada ja teostada ainult pankrotihaldur või pankrotihalduri vastu. Võlausaldaja ei saa esitatava nõudega seoses menetlust algatada (pankrotiseaduse artikkel 144).

Kui täitemenetlust seoses nõudega, mille puhul seaduse kohaselt tehakse kompromiss, alustati enne restruktureerimismenetluse algatamist, siis **restruktureerimismenetluses** see *täitemenetlus* seaduse kohaselt peatatakse nende menetluste algatamise päeva seisuga. (Restruktureerimiseaduse artiklid 259 ja 278). Saneerimismenetluses kehtib peatamine kõigi täitemenetluste kohta, mida teostatakse saneerimismenetluse vara hulka kuuluvate võlgniku varade suhtes (restruktureerimiseaduse artikkel 312).

Päeval, millal kompromissi heakskiitmise otsus muutub lõplikuks, lõpetatakse seaduse kohaselt tagamis- ja *täitemenetlused*, mida teostati võlgniku vara suhtes eesmärgiga rahuldada nõudeid, mille suhtes kohaldatakse kompromissi. Võlgniku vastu toimuvaid tagamis- ja *täitemenetlusi*, mille eesmärk on rahuldada muid kui kompromissiga lahendatavaid nõudeid, võib võlausaldaja taotlusel jätkata (restruktureerimiseaduse artikkel 170).

Kompromissmenetluse, kompromissi kiirmenetluse või saneerimismenetluse algatamine ei takista võlausaldajal algatamast nõuete nimekirja lisatavate nõuete kaitsmiseks kohtu-, haldus- ja halduskohtumenetlusi või vahekohtumenetlusi (restruktureerimiseaduse artiklid 257, 276 ja 310).

8 Millist mõju avaldab maksejõuetusmenetlus selliste kohtuasjade jätkamisele, mis on maksejõuetusmenetluse algatamise ajal pooleli?

Pärast pankroti väljakuulutamist peatab kohus *ex officio* menetlused, kui need puudutavad pankrotivara, st kui nende tulemus võib pankrotivara mõjutada (puudutavad pankrotivarasse kuuluvat eset) ning pankrot on välja kuulutatud ja kui pankroti väljakuulutamise menetluses on määratud sundvalitseja (tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*kodeks postępowania cywilnego*) artikli 174 lõike 1 punktid 4 ja 5). Kohus kutsub pankrotihaldurit või sundvalitsejat menetluses osalema (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 174 lõige 3). Kui hageja on pankrotistunud pool (võlgnik), jätkab kohus peatatud menetlust *ex officio* niipea, kui on määratud pankrotihaldur (sundvalitseja) (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 180 lõike 1 punkt 5).

Pankrotihalduri vastu saab menetlust alustada üksnes siis, kui pankrotimenetluses ei ole nõuet nimekirja lisatud ja pärast kõigi seadustikus ettenähtud võimaluste ammendamist. (Pankrotiseaduse artikkel 145).

Restruktureerimismenetluses peatatakse käimasolevad kohtumenetlused (mis on menetluse algatamise hetkel pooleli), kui need puudutavad kompromissmenetluse vara (või saneerimismenetluse vara) ning restruktureerimismenetluses on määratud pankrotihaldur või saneerimismenetluse algatamise menetluses on määratud ajutine haldur ning menetlus puudutab tagatisega hõlmatud vara (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 174 lõike 1 punktid 4 ja 5). Kohus kutsub ajutist haldurit või pankrotihaldurit menetluses osalema (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 174 lõige 3). Võlgnikupoolel nõude tunnustamisel, nõudest loobumisel, kompromissil või juhtumi asjaolude tunnistamisel ei ole sellistel juhtudel ilma kohtu järelevalvaja nõusolekuta mingeid õiguslikke tagajärgi (restruktureerimiseaduse artikkel 258).

9 Kuidas osalevad maksejõuetusmenetluses võlausaldajad?

Võlausaldajate osalemist pankrotimenetluses reguleeritakse pankrotiseaduse artiklitega 189–213. Tunnustatud nõuetega võlausaldajatel on õigus osaleda võlausaldajate koosolekul ja hääletada.

Pankrotikohtunik loob *ex officio* või vastava taotluse korral võlausaldajate komitee ning määrab ametisse ja vabastab ametist selle liikmeid. Komitee abistab pankrotihaldurit, kontrollib tema tegevust, uurib pankrotivara moodustavate varade seisut, annab loa võtta meetmeid, mida võidakse võtta üksnes võlausaldajate komitee loal, ning kui pankrotikohtunik või pankrotihaldur seda taotleb, avaldab arvamust muudes küsimustes. Võlausaldajate komitee võib nõuda pankrotistunud poolelt või pankrotihaldurilt selgitusi ning ta võib vaadata läbi pankrotiga seotud dokumente, kuivõrd sellega ei rikuks ärisaladust.

Järgmiste pankrotihalduri võetavate meetmete kehtivuseks on vajalik võlausaldajate komitee luba:

pankrotihalduri poolne ettevõtte edasine juhtimine, kui see peaks kestma üle kolme kuu pärast pankroti väljakuulutamist;

ettevõtte kui terviku müümisest loobumine;

pankrotivara hulka kuuluva vara otsেমүük;

laenu- ja krediidilepingute sõlmimine ning pankrotistunud poole vara koormamine piiratud varaliste õigustega;

vaidlustatud nõuete tunnustamine, nendest loobumine või seoses nendega kompromissi tegemine ning vaidlusega vahekohtusse pöördumine.

Erand võidakse teha juhul, kui üks eespool nimetatud meetmetest tuleb võtta viivitamata ning see puudutab kuni 10 000 Poola zloti suurust väärtust – siis võib pankrotihaldur või kohtu järelevalvaja võtta selle meetme ilma komitee nõusolekuta.

Lisaks ei ole võlausaldajate komitee luba nõutav vallasvara müümisel, kui pankrotivara hulka kuuluva kogu vallasvara hinnanguline väärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti, ning nõuete ja muude õiguste müümisel, kui kõigi pankrotivara hulka kuuluvate nõuete ja muude õiguste nimiväärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti.

Võlausaldaja võib pankrotimenetluses teha kompromissettepaneku.

Samuti võivad võlausaldajad vaidlustada pankrotimenetlust arutava kohtu või pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsuse pankrotihalduri raamatupidamisaruannete heakskiitmise kohta, otsused nõuete nimekirja kohta (ka seoses teiste võlausaldajate nõuetega), jaotamiskava, pankrotihalduri tasu kohta ning ka otsuse pankrotimenetlust katkestada või lõpetada.

Võlausaldajate osalemist **restruktureerimismenetluses** reguleeritakse restruktureerimiseaduse artiklitega 104–139. Võlausaldajate koosolekul saavad osaleda ja hääletada võlausaldajad, kelle nõuded on lisatud heakskiidetud nõuete nimekirja, ning ka võlausaldajad, kes tulevad võlausaldajate koosolekule ja esitavad pankrotimenetlust arutavale kohtunikule nende nõuet kinnitava täitedokumendi.

Võlausaldajate koosolekul võidakse kompromiss saavutada juhul, kui koosolekul osaleb vähemalt viiendik võlausaldajatest, kellel on õigus kompromissi üle hääletada.

Pankrotikohtunik loob võlausaldajate komitee ning määrab selle liikmeid ametisse ja vabastab ametist kas *ex officio* või vastava taotluse korral. Võlausaldajate komitee abistab kohtu järelevalvajat või pankrotihaldurit, kontrollib nende tegevust, uurib kompromiss- või saneerimismenetluse vara moodustavate vahendite seisu, annab loa võtta meetmeid, mida võidakse võtta üksnes võlausaldajate komitee loal, ning kui pankrotikohtunik, kohtu järelevalvaja, pankrotihaldur või võlgnik seda taotleb, avaldab arvamust muudes küsimustes. Võlausaldajate koosolek ja selle liikmed võivad pankrotimenetlust arutavale kohtunikule esitada oma märkusi võlgniku, kohtu järelevalvaja või pankrotihalduri tegevuse kohta. Komitee võib võlgnikult, kohtu järelevalvajalt või pankrotihaldurilt nõuda selgitusi ning ta võib vaadata läbi võlgniku raamatupidamise ja dokumendid, juhul kui sellega ei rikota ärisaladust. Muudel juhtudel ja kahtluste korral täpsustab võlausaldajate komitee liikmete õigused seoses võlgniku ettevõtte raamatupidamise ja dokumentide läbivaatamisega pankrotimenetlust arutav kohus.

Järgmiste võlgniku või pankrotihalduri võetavate meetmete kehtivuseks on vajalik võlausaldajate komitee luba:

kompromissi- või saneerimismenetluse vara osade koormamine pandi, registerpandi või laevahüpoteebiga, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi; eseme omandiõiguse või õiguse üleandmine, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi;

kompromissi- või saneerimismenetluse vara osade koormamine muude õigustega;

krediidi- või laenulepingute sõlmimine;

võlgniku ettevõtte või selle organiseeritud osa kohta liisingulepingu või muu sarnase lepingu sõlmimine;

(kui eespool nimetatud meetmed võetakse võlausaldajate komitee nõusolekul, ei saa neid pidada pankrotivara suhtes rakendamatuks)

võlgniku teostatav kinnisvara või muu vara müük väärtuses üle 500 000 Poola zloti.

Samuti võivad võlausaldajad vaidlustada restruktureerimismenetlust arutava kohtu või pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsuse pankrotihalduri esitatud raamatupidamisaruannete heakskiitmise kohta, otsused nõuete nimekirja kohta (kompromissi- ja saneerimismenetlustes) ja teiste võlausaldajate nõuete kohta, kohtu järelevalvaja või pankrotihalduri tasu kohta ning ka otsuse pankrotimenetlus katkestada või lõpetada.

10 Kuidas võib pankrotihaldur kasutada või käsutada pankrotivara?

Pankrotimenetluses koostab pankrotihaldur pärast pankroti väljakuulutamist varaloendi, hindab pankrotivara ja koostab likvideerimiskava. Likvideerimiskavas määratakse kindlaks pankrotistunud poole vara, eelkõige ettevõtte kavandatav müümise viis, müügi aeg, hinnangulised kulud ja äritegevuse jätkamise majanduslik otstarbekus (pankrotiseaduse artikkel 306). Pärast varaloendi ja finantsaruande koostamist või pärast kirjaliku üldaruande esitamist likvideerib pankrotihaldur pankrotivara (pankrotiseaduse artikkel 308).

Pärast likvideerimist võib pankrotihaldur jätkata pankrotistunud poole ettevõtte juhtimist, kui võlausaldajatega on võimalik teha kompromiss või kui on võimalik müüa pankrotistunud poole kogu ettevõtte või selle organiseeritud osad (pankrotiseaduse artikkel 312).

Restruktureerimismenetlustes, st kompromissi kiirmenetlustes ja kompromissmenetlustes jätkab võlgnik tavajuhul oma ettevõtte juhtimist.

Restruktureerimismenetluse artikli 239 lõike 1 ja artikli 295 kohaselt võidakse võlgnikult see õigus võtta, kui:

võlgnik rikub kas tahtlikult või muul viisil seadust sellise juhtimise läbi, mille tulemusel põhjustatakse võlausaldajatele kahju, või on võimalik, et kahju põhjustatakse tulevikus;

on ilmselge, et juhtimisviisiga ei ole tagatud kompromissi rakendamine, või on võlgnikule artikli 68 lõike 1 kohaselt määratud järelevalvaja (*kurator*);

võlgnik ei järgi pankrotikohtuniku või kohtu järelevalvaja antud juhiseid, eelkõige ei esita pankrotikohtuniku kehtestatud tähtjaks seadusekohaseid kompromissettepanekuid.

Saneerimismenetluses võib kohus juhul, kui selle menetluse edukaks teostamiseks on nõutav võlgniku või tema esindajate isiklik osalemine ning kui nad samal ajal tagavad nõuetekohase juhtimise, lubada võlgnikul tavapärase juhtimise ulatuses juhtida kogu oma ettevõtet või selle osa (restruktureerimiseaduse artikli 288 lõige 3).

Kompromissi heakskiitmise menetluses juhib võlgnik kogu menetluse kestel ise oma ettevõtet.

11 Milliseid nõudeid esitatakse võlgniku pankrotivara suhtes ja kuidas käsitletakse nõudeid, mis tekivad pärast maksejõuetusmenetluse algatamist?

Pankrotimenetluses esitatakse kõik isiklike võlausaldajate nõuded. Nõude võib esitada ka võlausaldaja, kelle nõue on tagatud hüpoteeги, pandi, registerpandi, rahalise pandi, laevahüpoteeги või kinnistusraamatusse ja hüpoteeгiregistrisse tehtava muu kandega (kui seda ei ole esitanud võlausaldaja, lisatakse see nimekirja *ex officio*). Töösuhetest tulenevad nõuded lisatakse *ex officio* (pankrotiseaduse artikli 236 lõiked 1 ja 2 ning artikkel 237).

Esimesena kaetakse pankrotimenetluse kulud, enne kui pankroti väljakuulutamise järel tekivad pankrotivara arvel täidetavad kohustused – (pankrotiseaduse artikli 230 lõige 2 ja artikli 343 lõige 1 ning lõike 1 punkt 1), ilma et koostataks jaotamiskava.

Restruktureerimismenetluses hõlmab nõuete nimekirja enne restruktureerimismenetluse algatamist tekkinud isiklike nõudeid võlgniku vastu (restruktureerimiseaduse artikkel 76). Nõuete nimekirjas esitatakse eraldi nõuded, mille puhul tehakse kompromiss seaduse kohaselt, ja nõuded, mille puhul tehakse kompromiss võlausaldaja nõusolekul (restruktureerimiseaduse artikkel 86).

Restruktureerimismenetluses nõudeid ei esitata. Nõuete nimekirja koostab võlgniku raamatupidamise, dokumentide, kinnistusraamatusse ja hüpoteeгiregistrisse ning muudesse registritesse tehtud kannete põhjal kas järelevalvaja või pankrotihaldur.

Võlausaldajate jaoks, kelle nõuete puhul tehakse seaduse kohaselt kompromiss, on kompromiss siduv, ka juhul, kui nende nõudeid ei ole nõuete nimekirja lisatud.

Võlausaldajatele, keda võlgnik ei ole avalikustanud ja kes ei ole menetluses osalenud, ei ole kompromiss siduv (restruktureerimiseaduse artikkel 166).

Kompromissi ei saa teha elatisnõuete, haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstud hüvitiste ning annuiteedilepingu kohaste õiguste eest vahetuseks antud annuiteedi puhul; vara üleandmise ja õiguste rikkumise lõpetamise nõuete puhul; nõuete puhul, kui võlgnikul on restruktureerimismenetluse algatamise järel kohustused seoses pärandi omandamisega, pärast pärandi lisamist kompromissi- või saneerimismenetluse vara hulka; nõuete puhul seoses kindlustatu makstavate sotsiaalkindlustusmaksete osaga, kui maksja on võlgnik.

Samuti välistatakse kompromiss töösuhetest tulenevate nõuete puhul ning nende nõuete puhul, mis on tagatud võlgniku varale seatud hüpoteeги, pandi, registerpandi, rahalise pandi või laevahüpoteeгiga, selles osas, mille väärtus on tagatisega kaetud, välja arvatud juhul, kui võlausaldaja nõustub ka nende puhul kompromissi tegema (restruktureerimiseaduse artikkel 151).

12 Milline on nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise kord?

Eeskirjad, millega reguleeritakse pankrotimenetluses nõuete esitamist, kontrollimist ja tunnustamist, on sätestatud pankrotimenetluse artiklites 239–266.

Pankrotimenetluses vastutavad nõuete esitamise eest võlausaldajad. Nõuded tuleb esitada hiljemalt 30 päeva pärast seda, kui pankroti väljakuulutamise otsus on avaldatud kohtu- ja ärivaldkonna teatajas (*Monitor Sądowy i Gospodarczy*, seejärel restruktureerimise ja pankroti keskregistris (*Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości*), pankrotiseaduse artikkel 51 ja restruktureerimiseaduse artikkel 455).

Esitada ei tule töösuhetest tulenevaid nõudeid. Seda liiki nõuded lisatakse nõuete nimekirja *ex officio* (pankrotiseaduse artikkel 237).

Võlausaldaja esitab oma nõude kirjalikult kahes eksemplaris. Esitatud nõudel peaks olema võlausaldaja nimi ja aadress, PESEL- (isikukood) või KRS- (riikliku kohturegistri) number ning nende puudumisel üksikasjad, mis võimaldavad võlausaldaja selgelt tuvastada, selles tuleks määratleda nõue koos võimalike võlgnevustega ning mitterahalise nõude väärtus, selle nõude olemasolu kinnitavad tõendid (kui nõue on lisatud restruktureerimismenetluses

koostatud nõuete nimekirja, piisab ka sellele asjaolule tuginemisest), kategooria, kuhu selle võiks liigitada, sellega seotud tagatised ning kui nõuet käsitletakse käimasolevas kohtu-, haldus-, halduskohtu- või vahekohtumenetluses, siis selle menetluse seis. Kui nõue on esitatud seoses juhtumiga, milles pankrotistunud pool ei ole erasektorist pärit võlgnik, tuleb osutada nõude rahuldamiseks kasutatav tagatise ese. Kui võlausaldaja on pankrotistunud äriühingu osanik või aktsionär, märgib ta ära talle kuuluvate aktsiate/osade arvu ja liigi.

Pankrotikohtunik edastab nõuetekohaselt esitatud nõude pankrotihaldurile, kes kontrollib, kas esitatud nõudeid kinnitavad pankrotistunud poole raamatupidamis- või muud dokumendid või kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse või muudesse registritesse tehtud kanded, ning kutsub pankrotistunud poolt ettenähtud tähtjaks teatama, kas ta tunnustab nõuet. Kui esitatud nõuet ei ole kinnitatud pankrotistunud poole raamatupidamise või muude dokumentide või kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse või muudesse registritesse tehtud kannetega, palub pankrotihaldur võlausaldajal ühe nädala jooksul esitada dokumendid, mis on esitatud nõudes nimetatud, kuna muidu on oht, et keeldutakse nõuet tunnustamast. Pankrotihaldur võib aga võtta arvesse pärast seda tähtaega esitatud dokumente, kui seetõttu ei lükku edasi nimekirja esitamine pankrotikohtunikule.

Võlausaldaja võib kahe nädala jooksul alates teadaandest, et menetluse toimikule on lisatud nõuete nimekiri, esitada pankrotikohtunikule vastuväite. Kui nõuete nimekirja projekt ei vasta pankrotistunud poole taotlustele või avaldustele, võib vastuväite esitada ka tema. Kui pankrotistunud pool ei ole avaldusi teinud, isegi kui teda kutsuti neid tegema, saab ta vastuväite esitada üksnes juhul, kui tõendab, et ei ole avaldust teinud temast mitteolenevatel põhjustel. Pankrotikohtunik muudab nõuete nimekirja pärast seda, kui vastuväidet puudutav otsus on muutunud lõplikuks – ja kui see otsus vaidlustatakse, siis pärast kohtuotsuse lõplikku muutumist – ning kinnitab nõuete nimekirja. Kui vastuväiteid ei esitata, kinnitab ta nõuete nimekirja pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist. Pankrotikohtunik võib nõuete nimekirja *ex officio* muuta. Kui selgub, et nimekirja on lisatud nõudeid, mida ei ole täielikult või osaliselt olemas, või et sellesse ei ole lisatud nõudeid, mis tuleb nimekirja *ex officio* lisada, võib pankrotikohtunik nõuete nimekirja *ex officio* muuta.

Nõue, mille esitamine ei ole nõutav või mis esitatakse või avalikustatakse pärast tähtaja möödumist, lisatakse nõuete nimekirja lissasse. Nõuete nimekirja parandatakse vastavalt lõppotsustele. Kui pärast nõuete nimekirja koostamist ilmneb, et nõude summa on muutunud, võetakse seda jaotamiskava koostamisel või võlausaldajate koosolekul hääletamisel arvesse.

Pärast pankrotimenetluse lõpetamist või katkestamist kasutatakse pankrotistunud poole suhtes täitedokumentina pankrotimenetlust arutava kohtuniku heaks kiidetud nõuete nimekirja väljavõtet, milles osutatakse nõue ja summa, mille võlausaldaja peab selle eest saama (see ei kehti võlausaldajate kohta, kelle puhul pankrotistunud pool ei ole erasektorist pärit võlgnik). Kui pankrotistunud pool ei ole pankrotimenetluses esitatud nõuet tunnustanud ning kohus ei ole selle kohta veel lõppotsust teinud, võib pankrotistunud pool taotleda, et nõuete nimekirja lisatud nõuet ei tunnustataks või seda tunnustataks väiksemas ulatuses. Kui nimekirja väljavõte on kuulutatud täitmisele pööratavaks, võib pankrotistunud pool esitada vastuväite, et nõuete nimekirja lisatud nõuet ei ole olemas või see on olemas väiksemas ulatuses; selleks peab ta esitama hagi täitedokumendi täidetamatuks tunnistamiseks.

Restruktureerimismenetluse nõuete nimekirja koostamise küsimust käsitletakse restruktureerimisseaduse artiklites 84–102.

Nõuete nimekirja koostab võlgniku raamatupidamise, dokumentide, kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse ning muudesse registritesse tehtud kannete põhjal kas järelevalvaja või pankrotihaldur. Lihtsustatud taotluse põhjal algatatud saneerimismenetluses koostatakse nõuete nimekiri võimalikult suures ulatuses nõuete nende nimekirjade põhjal, mis on koostatud varasemas restruktureerimismenetluses. Kui kompromissettepanek hõlmab võlausaldajate jagamist rühmadesse, võetakse nõuete nimekirja koostamisel arvesse soovitatavat jaotust.

Nõuete nimekirjas esitatakse eraldi nõuded, mille puhul tehakse kompromiss seaduse kohaselt, ja nõuded, mille puhul tehakse kompromiss võlausaldaja nõusolekul.

Kompromissi kiirmenetluses võib võlgnik vaidlustada nõude lisamise nõuete nimekirja. Sellist nõuet käsitletakse vaidlustatud nõudena. Sel juhul kohandab pankrotikohtunik vastavalt nõuete nimekirja ja vaidlustatud nõuete nimekirja.

Kompromissmenetluses ja saneerimismenetluses võivad menetluse osalised kahe nädala jooksul alates nõuete nimekirja ja vaidlustatud nõuete nimekirja esitamise kuupäeva teatavakstegemisest esitada pankrotikohtunikule vastuväite nõude lisamise kohta nõuete nimekirja. Võlgnik võib esitada vastuväite, kui nõuete nimekiri ei vasta tema avaldusele nõude tunnustamise või tunnustamisest keeldumise kohta. Kui võlgnik ei ole avaldust teinud, saab ta vastuväite esitada üksnes juhul, kui tõendab, et ei ole avaldust teinud temast mitteolenevatel põhjustel. Sama tähtaja jooksul saab võlgnik või võlausaldaja, kelle nõuet ei ole nimekirja lisatud, esitada vastuväite nimekirjast väljajätmise kohta.

Kui vastuväide esitatakse pärast seda tähtaega või see on muul põhjusel vastuvõetamatu või kui vastuväite esitanud pool ei ole kõrvaldanud vastuväites sisalduvaid puudusi või kui ta ei ole ettenähtud tähtjaks maksnud tasumisele kuuluvat lõivu, lükkab pankrotikohtunik vastuväite tagasi.

Pankrotikohtunik jätab tähelepanuta avaldused ja tõendid, mida ei ole vastuväitele lisatud, välja arvatud juhul, kui vastuväite esitanud pool tõendab *prima facie*, et nende vastuväitele lisamatajätmise ei olnud tema süü või et avalduste ja tõendite hilisem lisamine ei põhjusta kohtuasja läbivaatamisega viivitamist. Vastuväidet põhjendavaid asjaolusid saab tõendada üksnes dokumentidega või eksperdiarvamusega. Kui nõue kinnitatakse lõpliku kohtuotsusega, saab vastuväite nõude lisamise kohta nõuete nimekirja esitada üksnes pärast sündmusi, mis toimuvad pärast selle kohtuvaidluse lõpetamist, millega seoses kohtuotsus tehti.

Pankrotikohtunik, tema asetäitja või määratud kohtunik vaatab vastuväite läbi kinnisel istungil kahe kuu jooksul alates selle esitamisest. Kui vastuväite läbi vaadanud kohtunik otsustab, et vajalik on ärakuulamine, teavitab ta kohtu järelevalvajat või pankrotihaldurit, võlgnikku ja võlausaldajat, kes vastuväite esitas, ning võlausaldajat, kelle nõude kohta vastuväide esitati. Nende ilmutata jätmise, isegi kui selleks on põhjust, ei takista otsuse tegemist. Kui ekspert on teistes kohtu-, vahekohtu- või haldusmenetlustes arvamust avaldanud, võib pankrotikohtunik, tema asetäitja või määratud kohtunik eksperdiarvamuse põhjal tõendite kogumisest loobuda. Sel juhul on tõenditeks eksperdiarvamust sisaldavad dokumendid.

Võlgnik, kohtu järelevalvaja või pankrotihaldurid ja võlausaldajad saavad vastuväite esituse puudutava otsuse edasi kaevata.

Nõuete nimekirja kohandatakse selles otsuses osutatud ulatuses, mis on tehtud pärast vastuväidet käsitleva otsuse lõplikku muutumist. Kompromissi kiirmenetluses kiidab pankrotihaldur nõuete nimekirja heaks võlausaldajate koosolekul.

Kompromiss- ja saneerimismenetluses kiidab pankrotihaldur nõuete nimekirja heaks pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist, või kui esitati vastuväide, siis pärast vastuväidet käsitleva otsuse lõplikku muutumist.

Pankrotikohtunik kiidab heaks nende nõuete nimekirja, mille kohta ei ole vastuväiteid esitatud, kui vastuväidete kohta tuleb veel teha lõppotsus ja kui nendest vastuväidetest mõjutatud nõuete summa ei moodusta üle 15% kõigist nõuetest, mis annavad võlausaldajatele õiguse kompromissi üle hääletada. Kui nende vastuväidete kohta ei ole kompromissi üle hääletamise ajaks tehtud lõppotsust, katkestab kohus või pankrotihaldur neid puudutavad menetlused.

Kui nõuete nimekirjast leitakse nõue, mida ei ole täielikult või osaliselt olemas või mis ei kuulu nimekirjas osutatud võlausaldajale, vaid muule isikule, võib pankrotihaldur selle nõude *ex officio* nimekirjast eemaldada. Otsus eemaldada nõue nimekirjast toimetatakse kätte võlausaldajale, kelle nõuet see puudutab, võlgnikule ja pankrotihalduri järelevalvajale. Need isikud ei saa seda otsust edasi kaevata.

Kui pärast nõuete nimekirja esitamist avalikustatakse nõue, mida ei ole nimekirja lisatud, koostab järelevalvaja või pankrotihaldur nõuete nimekirja lisa.

Pärast lõplikku keeldumist kompromissi heakskiitmisest või restruktureerimismenetluse lõplikku katkestamist kasutatakse võlgniku suhtes täitedokumentina nõuete heakskiidetud nimekirja väljavõtet, milles on osutatud võlausaldaja nimi ja tema nõue.

Kui kompromiss on lõplikult heaks kiidetud, kasutatakse nõuete heakskiidetud nimekirja väljavõtet koos kompromissi heakskiitmise lõppotsuse väljavõttega täitedokumendina võlgniku ja – kui kohtule on esitatud tagatist kinnitav dokument – selle poole suhtes, kes andis kompromissi rakendamise garanteerimiseks tagatise, ning kui kompromissiga nähakse ette võlausaldajate vahelised lisamaksed, siis selle poole suhtes, kes peab lisamakse tegema.

Kui võlgnik on restruktureerimismenetluses esitanud vastuväite ning kohus ei ole nõude kohta veel lõppotsust teinud, võib võlgnik taotleda, et nõuete nimekirja lisatud nõuet ei tunnistataks või tunnistataks väiksemas ulatuses.

Kui nimekirja väljavõtte on kuulutatud täitmisele pööratavaks, võib võlgnik esitada vastuväite, et heakskiidetud nõuete nimekirja lisatud nõuet ei ole olemas või see on olemas väiksemas ulatuses; selleks peab ta esitama hagi täitedokumendi täidetamatuks tunnistamiseks.

13 Milline on pankrotivara müügist laekunud tulu jaotamise kord? Millised on nõuete rahuldamisjärgud?

Eeskirjad, millega reguleeritakse **pankrotimenetluses** tulu jaotamist, on sätestatud pankrotimenetluse artiklites 335–351.

Esimesena kaetakse menetluskulud ja seejärel, kui tulu võimaldab, muud pankrotivaraga seotud kohustused, kuna asjaomased summad lisatakse pankrotivara hulka.

Pankroti väljakuulutamisele järgnenud ajavahemikul rahuldab elatisnõuded nende tähtaja saabumisel pankrotihaldur, kuni koostatakse lõplik jaotamiskava, iga kord igale elatist saama õigustatud poolele summas, mis ei ületa miinimumpalka. Nende nõuete ülejäänud osa pankrotivarast ei rahuldata.

Pankrotivarast välja makstavad nõuded (pärast kõigi menetluskulude, pankrotivarast tulenevate kohustuste ja elatisnõuete katmist) jagunevad järgmistesse kategooriatesse:

esimene kategooria – enne pankroti väljakuulutamist töösuhetest tekkinud nõuded (kehtib *mutatis mutandis* töötajatele garanteeritud sotsiaalhüvitiste fondi nõuete kohta, mis makstakse tagasi pankrotivarast; pankrotistunud poole töötajatele makstavate hüvitiste nõuete kohta), välja arvatud nõuded, mis puudutavad pankrotistunud poole esindajate või selle isiku tasu, kes teeb pankrotistunud poole ettevõtte juhtimise või järelevalvega seotud toiminguid, põllumajandusettevõtjate nõuded, mis tulenevad nende endi põllumajandusettevõtte toodangu pakkumisega seotud lepingutest; elatisnõuded, haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstud hüvitised ning kolm aastat enne pankroti väljakuulutamist annuiteedilepingu kohaste õiguste eest vahetuseks antud annuiteet, sotsiaalkindlustusmaksedega seotud nõuded ning restruktureerimismenetluses tekkinud nõuded, mille põhjuseks saab pidada pankrotihalduri tegevust, või nõuded, mille põhjuseks saab pidada restruktureerimismenetluse algatamisele järgnenud võlgniku tegevust, mis ei vaja võlausaldajate komitee või kohtu järelevalvaja nõusolekut või mis tehti võlausaldajate komitee või kohtu järelevalvaja nõusolekul, kui pankrot kuulutati välja lihtsustatud pankrotiavalduse läbivaatamise tulemusel, ning ka nõuded, mis puudutavad krediiti, laene, võlakirju, garantiisid või akreditiive või muud rahastamist, mis nähti ette restruktureerimismenetluses vastuvõetud kompromissi puhul ning mida anti selle kompromissi rakendamise seoses, kui pankrot kuulutati välja sellise pankrotiavalduse läbivaatamise tulemusel, mis esitati hiljemalt kolm kuud pärast kõnealuse kompromissi lõpliku tühistamist; teine kategooria – muud nõuded, mis ei ole teiste kategooriatega hõlmatud, eelkõige maksud ja riiklikud tasud ning muud sotsiaalkindlustusmaksedega seotud nõuded;

kolmas kategooria – eespool nimetatud kategooriatega hõlmatud nõuete intressid, põhisummade tasumise järjekorras, ning kohtu- ja halduslõivud ja annetuste ning pärandustega seotud nõuded;

neljas kategooria – osanike või aktsionäride nõuded seoses laenuga või muu sarnast mõju avaldava õigustoiminguga, eelkõige kauba järelmaksuga tarnimisega kapitaliühingust pankrotistunud poolele viie aasta jooksul enne pankroti väljakuulutamist, koos intressidega.

Kui jaotatavast summast ei piisa kõigi nõuete rahuldamiseks, rahuldatakse järgmise kategooria nõuded alles pärast eelmise kategooria nõuete täielikku rahuldamist, ning kui jaotatavast summast ei piisa kõigi selle kategooria nõuete rahuldamiseks, rahuldatakse need nõuded proportsionaalselt iga nõude summaga.

Nõuded, mis on tagatud hüpoteegiga, pandiga, registerpandiga, rahalise pandiga ja hüpoteegiga, ning õigused, mis aeguvad vastavalt seaduse sätetele ning kinnisvara koormavate isiklike kasutusõiguste ja nõuete avalikustamise mõjule, alaline kasutusvaldusõigus, ühistu liikme omandiõigus eluruumile või laevaregistrisse kantud merelaevale rahuldatakse koormatud poole likvideerimisel saadud summast, millest on maha arvatud selle poole likvideerimise kulud ja muud pankrotimenetluse kulud summas, mis ei ületa kümnendikku likvideerimisel saadud summast; pankrotimenetluse kulude mahaarvatud osa ei saa aga olla suurem kui osa, mis vastab koormatud eseme väärtuse osatähtsusele kogu pankrotivara väärtusest. Need nõuded ja õigused rahuldatakse nende tähtsuse järjekorras. Kui koormatud poole likvideerimisel saadud summat kasutatakse nii hüpoteegi ja aeguvate õigustega tagatud nõuete kui ka isiklike õiguste ja nõuete rahuldamiseks, oleneb tähtsuse järjekord hetkest, mil kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse kantud hüpoteek, õigus või nõue jõustub. Kõrvalnõuded, mis on kaetud eraldi **sätetele** vastava tagatise, rahuldatakse samal viisil kui eespool nimetatud nõuded. Võlausaldajale minev summa arvestatakse kõigepealt põhinõude kohta, siis intressi ja muude kõrvalnõude kohta ning viimasena kaetakse menetluskulud.

Kui kinnisvara, alaline kasutusvaldusõigus, ühistu liikme omandiõigus eluruumidele või laevaregistrisse kantud merelaevale müüakse maha enne hüpoteegi või laevahüpoteegi või muude õigustega, sealhulgas esemele seatud isiklike õiguste ja nõuetega tagatud nõude rahuldamist, ning need müügi tulemusel kaotavad kehtivuse, rahuldatakse elatisnõuded ning haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstavad hüvitised ning pärast pankroti väljakuulutamist annuiteedilepingu kohaste õiguste eest vahetuseks antud annuiteet ja töötajate tasu kinnisvara, laeva või ruumide juures kolm kuud enne müüki tehtud töö eest, kuid üksnes kuni kolmekordse miinimumpalgas summas.

Restruktureerimismenetluses rahuldatakse nõuded vastavalt kohtu heakskiidetud kompromissile. Eeskirjad, millega reguleeritakse pankrotimenetluses nõuete rahuldamist, on sätestatud restruktureerimismenetluse artiklites 155–163.

Kompromissiga võidakse näha ette võlausaldajate jaotamine rühmadesse vastavalt nende huvide erinevatele kategooriatele, eelkõige:

võlausaldajad, kelle nõuded tulenevad töösuhetest ja kes on nõustunud kompromissis osalema;

põllumajandusettevõtjad, kelle nõuded puudutavad oma põllumajandusettevõtte toodangu pakkumist;

võlausaldajad, kelle nõuded on tagatud võlgniku varale seatud hüpoteegi, pandi, registerpandi, rahalise pandi või laevahüpoteegiga ja ka võlausaldajale eseme, nõude või muu õiguse omandiõiguse üleandmisega ning kes on nõustunud sellises kompromissis osalema;

võlausaldajad, kes on kapitaliühingust võlgniku osanikud või aktsionärid, kellele kuuluvad äriühingu osad või aktsiad, mis annavad neile osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul vähemalt 5% häälest.

Võlgniku kohustuste restruktureerimise tingimused on kõigi võlausaldajate puhul samad ning kui kompromissi üle hääletatakse võlausaldajate rühmades, siis on tingimused samad ühe rühma kõigi võlausaldajate puhul, välja arvatud juhul, kui võlausaldaja on sõnaselgelt nõus vähem soodsate tingimustega.

Võlgniku kohustuste restruktureerimisel soodsamate tingimuste kohaldamine on vastuvõetav võlausaldaja jaoks, kes on pärast restruktureerimismenetluse algatamist pakkunud või pakub kompromissi rakendamiseks vajalikku rahastamist kas krediidi, võlakirjade, pangatagatiste, akreditiivide või muu finantsinstrumendi abil.

Töösuhetest tulenevate restruktureerimisnõuete tingimustega ei või töötajaid miinimumpalgast ilma jätta.

Restruktureerimine kehtib võrdselt nii rahaliste kui ka mitterahaliste kohustuste kohta. Kui võlausaldaja on nädala jooksul alates võlausaldajate koosoleku kuupäeva teatavastegemisest ja kompromissettepaneku koopia edastamisest esitanud oma nõude mitterahalise nõudena restruktureerimise kohta vastuväite, tehes avalduse kas järelevalvajale või pankrotihaldurile, või kui mitterahalist nõuet ei ole selle iseloomu tõttu võimalik restruktureerida, teisendatakse see nõue rahaliseks nõudeks. See mõju avaldub menetluse algatamisel.

Artikli 161 lõike 1 punktis 3 osutatud nõuete restruktureerimise tingimused võivad olenevalt nende tähtsuse järjekorrast olla erinevad.

14 Millistel tingimustel maksejõuetusmenetlus lõpetatakse ja millised on lõpetamise tagajärjed (eelkõige juhul, kui menetlus lõpetatakse kompromissiga)?

Pankrotimenetluse lõpetab kohus pärast lõpliku jaotamiskava rakendamist või kui kõigi võlausaldajate nõuded on menetluse käigus rahuldatud.

Pankrotistunud poole õigus oma varasid hallata ja käsutada taastub päeval, mil pankrotimenetluse lõpetamise otsus muutub lõplikuks.

Pärast pankrotimenetluse lõpetamist lõpetatakse mis tahes pooleliolevad menetlused, mille pankrotihaldur on pankrotistunud poole teostatud, võlausaldajate huve kahjustava toimingu kehtetuks tunnistamiseks algatanud, ning vastastikused menetluskulude sissenõudmise nõuded muutuvad kehtetuks. Muudes tsiviilmenetlustes vahetab pankrotistunud pool pankrotihalduri välja.

Füüsilisest isikust pankrotistunud pool võib 30 päeva jooksul pärast pankrotimenetluse lõpetamise otsust esitada taotluse võlausaldajatele maksmise kava koostamiseks ning ülejäänud võla kustutamiseks, mida pankrotimenetluses ei tasutud. Kohus lükkab taotluse tagasi, kui pankrotistunud pool on oma maksejõuetuse tahtlikult põhjustanud või selle ulatust tahtlikult suurendanud või on selle põhjustanud raske hooletusega ning juhul, kui:

juhtumiga seotud tõendid osutavad asjaoludele, mis annavad põhjust eemaldada pankrotistunud pool äritegevusest kas füüsilise isikuna või seltsinguna ning keelata tal tegutseda nõukogu liikme, auditikomisjoni liikme, samas ärivaldkonnas tegutseva füüsilise isiku, äriühingu, riigiettevõtte, kooperatiivi, sihtasutuse või ühingu esindajana, või

pankrotistunud pool ei täitnud nõuetekohaselt talle pankrotimenetluses kehtestatud kohustusi või

kümne aasta jooksul enne pankrotiavalduse esitamist toimus pankrotistunud poole suhtes pankrotimenetlus, milles kustutati kõik või osa tema võlgadest, välja arvatud juhul, kui pankrotistunud poole pankrot tekkis või selle ulatus suurenes pankrotistunud poole nõutavale hoolsusele vaatamata, või kümneaastasel ajavahemikul enne pankrotiavalduse esitamist tühistati pankrotistunud poole koostatud võlausaldajatele maksmise kava vastavalt artikli 370e lõikele 1 või 2 või artikli 491 lõikele 20 või

kümneaastasel ajavahemikul enne pankrotiavalduse esitamist leiti lõppmenetluses, et pankrotistunud poole teostatud õigustoiming oli võlausaldajatele kahjulik,

– välja arvatud juhul, kui pankrotistunud poole ülejäänud võla kustutamine on võrdõiguslikkuse või inimlike vajaduste mõttes põhjendatud.

Oma otsuses võlausaldajatele maksmise kava koostamise kohta täpsustab kohus, millises ulatuses ja millise aja jooksul (kuni 36 kuud) peab võlgnik nõuete nimekirjas tunnustatud ja pankrotimenetluses jaotamiskava alusel maksmata jäänud võlad tasuma ning milline osa pankrotistunud poole kohustustest, mis tekkisid enne pankroti väljakuulutamist, pärast võlausaldajatele maksmise kava rakendamist kustutatakse. Kui võlausaldajatele maksmise kava on rakendatud, ei saa nende nõuete suhtes, mis tekkisid enne pankrotimenetluse väljakuulutamist (välja arvatud nõuded, mis tulenevad artikli 370f lõikes 2 osutatud kohustustest, ja nõuded, mida pankrotistunud pool ei avalikustanud, kui võlausaldaja ei osalenud menetluses), täitemenetlust algatada ning pankrotistunud pool ei saa võtta õiguslikke meetmeid, mis võivad kahjustada tema võimekust rakendada võlausaldajatele maksmise kava (erandjuhtudel võib kohus pankrotistunud poole taotlusel sellise õigusliku meetmega nõustuda või selle heaks kiita).

Pankrotistunud pool peab iga aasta aprilli lõpuks esitama kohtule aruande võlausaldajatele maksmise kava rakendamise kohta eelneval kalendriaastal, avaldades teenitud tulu, tagasimakstud summad ning omandatud vara, mille väärtus on suurem kui ettevõtte tegevussektori keskmine töötasu, ja arvates maha eelneva aasta kolmandas kvartalis kasumilt tehtud dividendimakse.

Kui pankrotistunud pool ei ole võimeline võlausaldajatele maksmise kavas ettenähtud kohustusi täitma, võib kohus võlausaldajatele maksmise kava selle poole taotlusel ja pärast võlausaldajate ärakuulamist muuta. Samuti võib ta võla tagasimaksmise ajavahemikku pikendada kuni 18 kuu võrra.

Kui pankrotistunud poole majanduslik olukord võlausaldajatele maksmise kava rakendamise ajal oluliselt paraneb ning kui see paranemine tuleneb muudest põhjustest kui palgakasv või pankrotistunud poole isiklikult teostatud äritegevusega teenitud tulu, võivad võlausaldaja ja pankrotistunud pool esitada võlausaldajatele maksmise kava parandamise taotluse. Kohus teeb võlausaldajatele maksmise kava parandamise kohta otsuse pärast pankrotistunud poole ja maksekavaga hõlmatud võlausaldajate ärakuulamist.

Kui pankrotistunud pool ei täida võlausaldajatele maksmise kavas määratud kohustusi, tühistab kohus pärast pankrotistunud poole ja maksekavaga hõlmatud võlausaldajate ärakuulamist kas *ex officio* tegutsedes või võlausaldaja taotlusel võlausaldajatele maksmise kava, välja arvatud juhul, kui kohustuste täitmatajätmine ei ole märkimisväärne või kui pankrotistunud poole ülejäänud võla kustutamine on võrdõiguslikkuse või inimlike vajaduste mõttes põhjendatud; see kehtib *mutatis mutandis*, kui pankrotistunud pool:

ei ole õigeks ajaks esitanud aruannet võlausaldajatele maksmise kava rakendamise kohta;

ei ole aruandes võlausaldajatele maksmise kava rakendamise kohta avalikustanud teenitud tulu ega omandatud vara;

on teinud õigustoimingut, mis võib kahjustada tema võimekust rakendada võlausaldajatele maksmise kava, kui kohus ei ole andnud nõusolekut või seda meedet heaks kiitnud;

on varjanud vara või on lõppotsuse kohaselt teostanud võlausaldajaid kahjustava õigustoimingut.

Kui maksekava tühistatakse, ei kustutata sellega pankrotistunud poole kohustusi.

Kohus teeb maksekava rakendamist ja pankrotistunud poole nende kohustuste kustutamist kinnitava otsuse, mis tekkisid enne pankroti väljakuulutamist ja mida ei rahuldatud võlausaldajatele maksmise kava rakendamisel, pärast seda, kui pankrotistunud pool on täitnud võlausaldajatele maksmise kavas osutatud kohustused. Ei kustutata elatisnõudeid, haiguse, töövõimetuse, puude või surma põhjustamise eest makstud hüvitistega seotud kohustusi, kohtu määratud, tasumisele kuuluvaid trahve ning ka kohustusi hüvitada põhjustatud kahju ja kannatused, kohustusi tasuda täiendavad hüvitisnõuded või rahalised hüvitisid, mille kohus on määranud karistus- või katseajalise meetmena, ning kohustusi hüvitada kuri- või süüteoga põhjustatud kahju, kui lõppotsuse järelduse kohaselt on selline tegu toimunud, ning nõudeid, mille pankrotistunud pool jättis tahtlikult avalikustamata, kui võlausaldaja menetluses ei osalenud. Seaduse sätete kohaselt tehtud muudatused õigussuhetes on pankrotistunud poolele ja teisele poolele siduvad ka pärast pankrotimenetluse lõpetamist, välja arvatud juhul, kui eraldi õigusakti sätetega nähakse ette teisiti.

Restruktureerimismenetlus lõpetatakse, kui kohtu otsus kompromiss heaks kiita või selle heakskiitmisest keelduda muutub lõplikuks. Siis taastatakse võlgniku õigus oma vara hallata, kui see oli temalt võetud või seda oli piiratud, välja arvatud juhul, kui kompromissiga nähakse ette teisiti (restruktureerimiseaduse artikkel 171).

Pärast kompromissi rakendamist või pärast kompromissiga hõlmatud nõuete täitmist teeb kohus võlgniku, kompromissi järelevalvaja või muu isiku taotlusel, kellel on kompromissi kohaselt õigus kompromissi rakendada või selle rakendamise järele valvata, otsuse, millega kinnitatakse kompromissi rakendamine (restruktureerimiseaduse artikkel 172).

15 Missugused õigused on võlausaldajatel pärast maksejõuetusmenetluse lõpetamist?

Kui pärast **pankrotimenetluse** lõpetamist füüsilise isiku suhtes, kes tegeleb majandus- või kutsetegevusega, koostatakse maksekava, võib võlausaldaja juhul, kui võlgnik ei täida kavas ettenähtud kohustusi või ei esita õigeks ajaks kava rakendamise kohta aruannet, jätta võlausaldajatele maksmise kava rakendamise aruandes avalikustamata teenitud tulu või omandatud vara, on kohtu nõusolekuta võtnud õigusliku meetme, mis võib kahjustada tema võimekust rakendada võlausaldajatele maksmise kava või mida kohus ei ole heaks kiitnud, kes ei avalikusta oma vara või kes lõppotsuse järelduse kohaselt on teostanud võlausaldajate jaoks kahjuliku õigustoimingut, taotleda kohtult võlausaldajatele maksmise kava tühistamist (pankrotimenetluse artikkel 370e).

Restruktureerimismenetluses võib võlausaldaja taotleda kohtult kompromissi tühistamist, kui võlgnik ei täida selle sätteid või kui on ilmselge, et kompromissi ei rakendata (eeldatavalt ei rakendata kompromissi siis, kui võlgnik ei täida pärast kompromissi kinnitamist heakskiidetud kohustusi). Taotlev pool võib taotluse tagasilükkamise otsuse edasi kaevata (restruktureerimismenetluse artikkel 176).

Kui kompromiss tühistatakse või aegub, võivad olemasolevad võlausaldajad kaitsta oma nõudeid nende algsetes summades, ning nendele arvestatakse kompromissi alusel väljamakstavad summad. Hüpoteegiga, pandiga, registerpandiga, rahalise pandiga või laevahüpoteegiga tagatakse nõuet summani, mida ei ole veel rahuldatud (restruktureerimismenetluse artikkel 177).

16 Kes kannab maksejõuetusmenetluse kulud?

Põhiliselt koosneb **pankrotimenetlus** kahest etapist, st pankroti väljakuulutamise menetlusest ning pankroti väljakuulutamisele järgnevast menetlusest.

Pankroti väljakuulutamise menetluse kulud kaetakse kõigepealt avalduse esitanu tehtud ettemaksest summas, mis on samaväärne ettevõtte sektori keskmise kuutöötasuga, nagu statistikaameti juhataja on teatavaks teinud ning millest on maha arvatud eelneva aasta kolmandas kvartalis kasumilt tehtud dividendimakse. Kui menetlus algatatakse võlausaldaja avalduse alusel, kannab selle kulud pankrotistunud pool, kui pankrot on välja kuulutatud või kui avaldus lükati tagasi vara vähesuse tõttu.

Pankroti väljakuulutamisele järgnenud menetluse kulud kantakse pankrotivara arvel. Kui maksejõuetu võlgniku varast ei piisa menetluskulude katmiseks või kui sellest piisab ainult nende kulude katmiseks, lükkab kohus pankrotiavalduse tagasi.

Restruktureerimismenetluse kulud kannab võlgnik. Kulud, mis juhtimisõigusest ilma jäetud võlgnikul tuleb tasuda, tasub kohtu või pankrotikohtuniku nõudmisel pankrotihaldur.

Menetlusosalised kannavad enda osalusega seotud kulud.

Nende menetluste kulud, mis algatati pärast vastuväite esitamist teise võlausaldaja nõude lisamise kohta, tasub vastuväite esitanud võlausaldajale võlgnik, kui vastuväite tulemusel keelduti vaidlustatud nõuet nimekirja lisamast, välja arvatud juhul, kui võlgnik vaidlustas nõude lisamise nõuete nimekirja vastavalt artikli 86 lõike 2 punkti 9 kohaselt esitatud avalduses või esitas vastuväite.

17 Millised on võlausaldajaid tervikuna kahjustavate õigustoimingute tühisust, tühistamist või kehtetust käsitlevad normid?

Pankrotimenetluses on õigustoimingud, mis pankrotistunud pool on teostanud pankrotivara suhtes, kehtetud. Samuti on kehtetu kogu pärandi või selle osa või pärandiosa käsutamine pankrotistunud poole poolt, nagu on kehtetu ka pärandi hulka kuuluva eseme osa käsutamine selle poole poolt ning selle poole nõusolek, et teine pärija käsutab pärandi hulka kuuluva eseme osa.

Järgmiste toimingute puhul on kehtetuks tunnistamise ähvardusel nõutav võlausaldajate komitee nõusolek (pankrotiseaduse artikkel 206):

ettevõtte edasine pankrotihalduri poolne juhtimine, kui see peaks kestma üle kolme kuu pärast pankroti väljakuulutamist;

ettevõtte kui terviku müümisest loobumine;

pankrotivara hulka kuuluva vara otsemüük;

laenu- ja krediitdilepingute sõlmimine ning pankrotistunud poole vara koormamine piiratud omandiõigustega;

vaidlustatud nõuete tunnistamine, nendest loobumine või nendega seoses kompromissi sõlmimine ning vaidlusega vahekohtusse pöördumine.

Erand võidakse teha juhul, kui üks eespool nimetatud meetmetest tuleb võtta viivitamata ning see puudutab kuni 10 000 Poola zloti suurust väärtust – sel juhul võib pankrotihaldur või kohtu järelevalvaja võtta selle meetme ilma komitee nõusolekuta.

Lisaks ei ole võlausaldajate komitee nõusolek nõutav vallasvara müümisel, kui pankrotivara hulka kuuluva kogu vallasvara hinnanguline väärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti, ning nõuete ja muude õiguste müümisel, kui kõigi pankrotivara hulka kuuluvate nõuete ja muude õiguste nimiväärtus on varaloendi kohaselt kuni 50 000 Poola zloti. Samuti kehtib see nõusoleku kohta müüa nõuded või muud õigused, kui kõigi pankrotivarasse kuuluvate nõuete ja muude õiguste nimiväärtus ei ole nõuete nimekirjas märgitu kohaselt suurem kui 50 000 Poola zlotile vastav väärtus.

Kui kinnistusraamatusse ja hüpoteegiregistrisse või muusse registrisse on ilma artikli 1 kohaselt nõutava nõusolekuta tehtud kanded, millega koormatakse piiratud omandiõigusega pankrotistunud poole vara, eemaldatakse need *ex officio*. Selle eemaldamise aluseks on pankrotimenetlust arutava kohtuniku lõppotsus, mille kohaselt peetakse kannet vastuvõetamatuks (pankrotiseaduse artikli 206 lõige 5).

Pankrotikohtunik täpsustab, milliseid meetmeid ei või pankrotihaldur ilma tema nõusolekuta või võlausaldajate komitee nõusolekuta võtta. See tähendab, et pankrotikohtunik võib laiendada nende artiklis 206 nimetatud meetmete nimekirja, mille puhul on kehtetuks tunnistamise ähvardusel nõutav võlausaldajate komitee nõusolek.

Õigustoimingud, mida pankrotistunud pool tegi oma vara käsutamisel 12 kuud enne pankrotiavalduse esitamist, on kehtetud, kui need tehti tasuta või tasu eest, kuid pankrotistunud poole toimingute väärtus ilmselgelt ületas selle poole saadud või sellele poolele või kolmandale poolele reserveeritud tasu. See eeskiri kehtib *mutatis mutandis* kohtuliku kokkuleppe, nõude tunnistamise ja nõudest loobumise kohta.

Kui võla maksetähtaeg ei olnud veel saabunud ja kui pankrotistunud pool oli tagasimakse teinud kuus kuud enne pankrotiavalduse esitamist, on võla tagatis ja tagasimakse samuti kehtetud. Kui aga makse või tagatise saanud pool ei olnud nende toimingute tegemise ajal teadlik, et on põhjust kuulutada välja pankrot, võib ta hagi või vastuväite esitamisega taotleda nende toimingute tunnistamist kehtivatena.

Eespool esitatud eeskirjad ei kehti enne pankroti väljakuulutamist seatud tagatiste kohta, mis hõlmavad artikli 85 lõikes 1 osutatud rahalisi forvard-/futuuretehinguid, finantsinstrumentide laenamist või tagasiostulepingutega hõlmatud väärtpaberite müüki.

Kolmanda isiku taotlusel võib pankrotikohtunik anda korralduse tagastada pankrotivara arvel selle isiku poolne vastastikku täidetud kohustus, kui see kohustus täideti seoses selle kolmanda isiku ja pankrotistunud poole õigustoiminguga ning see hõlmas pankrotivarasse kuuluvat vara. Nõuetele mittevastavat kohustuse täitmist käsitlevad **sätted** kehtivad seda liiki täitmise kohta *mutatis mutandis*. Korraldus tagastada täidetud kohustuse alusel saadu võidakse anda siis, kui õigustoiming teostati pärast pankroti väljakuulutamist ja enne pankrotiotsuse avaldamist registris ning kui nõutavat hoolsuskohustust järgiv kolmas pool ei oleks saanud pankroti väljakuulutamises teadlik olla (restruktureerimismenetluse artikkel 77).

Tulevaste nõuete loovutamine seoses pankrotivaraga on kehtetu, kui see nõue tekib pärast pankroti väljakuulutamist, välja arvatud juhul, kui nõude loovutamise leping sõlmiti tõendatud kuupäeval hiljemalt kuus kuud enne kirjaliku pankrotiavalduse esitamist.

Kui pankrotistunud pool teostas kuue kuu jooksul enne pankroti väljakuulutamist oma abikaasa, otseliinis sugulase või hõimlasega, sealhulgas teise astme küljoones hõimlasega, isikuga, kellega pankrotistunud poolel on tegelik suhe, kes elab temaga samas leibkonnas või on tema lapsendaja või lapsendatu, õigustoiming, mille eest talle maksti, kuulub pankrotikohtuniku selle *ex officio* või pankrotihalduri taotlusel pankrotivara suhtes kehtetuks, välja arvatud juhul, kui toimingute teine pool tõendab, et võlausaldajate huve ei kahjustatud. Pankrotimenetlust arutava kohtuniku otsuse saab edasi kaevata.

Eespool esitatud reegel kehtib ka nende toimingute kohta, mille pankrotistunud pool tegi äriühinguga, mille juhatuse liige või ainoosanik või -aktsionär ta on, ja äriühingutega, mille juhatuse liikmed või ainoosanikud või -aktsionärid on eelmises lõigus nimetatud isikud. See kehtib *mutatis mutandis* ka äriühingust või juriidilisest isikust pankrotistunud poole toimingute kohta, kui ta tegi selle oma osanike, nende esindajate või abikaasadega ja seotud äriühingutega, nende osanike ja nende esindajate ja nende isikute abikaasadega, ning toimingute kohta, mille äriühingust pankrotistunud pool tegi teise äriühinguga, kui üks oli emaettevõtte või kui see äriühing on nii pankrotistunud poole kui ka toimingute teise poole emaettevõtte.

Pankrotimenetlust arutav kohus kuulub teatud osa tasust, mis maksti enne pankroti väljakuulutamist, aga mitte varem kui kuus kuud enne pankrotiavalduse esitamist, *ex officio* või pankrotihalduri taotlusel pankrotivara suhtes kehtetuks, kui tasu töö eest, mida tegi pankrotistunud poolt esindav isik või ettevõtte

juhtimise ülesandeid täitev töötaja, või selle isiku tasu, kes osutab enne pankroti väljakuulutamist sõlmitud töölepingus või teenuselepingus või pankrotistunud poole juhtorgani enne pankroti väljakuulutamist tehtud otsuses määratletud, pankrotistunud poole ettevõtte juhtimisega või selle järelevalvega seotud teenuseid, on ilmselgelt suurem kui seda liiki töö või teenuste eest makstav keskmine tasu ning see ei ole töö hulgaga põhjendatav, isegi kui see tasu on juba välja makstud.

Pankrotikohtunik võib kuulutada eespool nimetatud isikute tasu, mis maksti pärast pankroti väljakuulutamist, pankrotivara suhtes osaliselt või täielikult kehtetuks, kui see tasu ei ole töö hulgaga põhjendatav, arvestades et pankrotihaldur oli juhtimise üle võtnud.

Pankrotihalduri taotlusel kuulutab pankrotikohtunik seoses pankrotivaraga kehtetuks ka järgmised toimingud:

pankrotistunud poole vara koormamine hüpoteegi, pandi, registerpandi või laevahüpoteegiga, kui pankrotistunud pool ei olnud tagatud nõuetega võlausaldajate erasektorist pärit võlgnik ning kui koormatis seati 12 kuu jooksul enne pankrotiavalduse esitamist ning kui selle seadmisega seoses ei täidetud pankrotistunud poole ees mineid kohustusi;

pankrotistunud poole vara koormamine hüpoteegi, pandi, registerpandi või laevahüpoteegiga, kui koormatis seati varale vastutasuks kohustuse täitmise eest, mille väärtus on seatud tagamise väärtusega võrreldes ebaproportsionaalselt väike;

eespool nimetatud koormatised, olenemata täidetud kohustuse väärtusest, kui nendega tagatakse pankrotiseaduse artiklis 128 osutatud isikute

(pankrotistunud poolega lähedased või seotud isikud) võlgu, välja arvatud juhul, kui teine pool tõendab, et võlausaldajate huve ei kahjustatud;

lepingulised karistused, mis on ette nähtud kohustuse mittetäitmise või nõuetele mittevastava täitmise eest, kui suures osas täitis kohustuse pankrotistunud pool või kui lepinguline karistus on ilmselgelt ülemäärane.

Õigustoiminguid, mille pankrotistunud pool on teinud võlausaldajate huve kahjustades valdkondades, mida pankrotiseadus ei hõlma, reguleeritakse *mutatis mutandis* tsiviilseadustiku sätetega võlausaldaja kaitsmise kohta võlgniku maksejõuetuse korral.

Restruktureerimismenetluses on vastavalt restruktureerimiseaduse artiklile 129 kehtetuks tunnistamise ähvardusel vajalik võlausaldajate komitee nõusolek võlgniku või pankrotihalduri järgmiste toimingute puhul:

kompromissi- või saneerimismenetluse vara osade koormamine pandi, registerpandi või laevahüpoteegiga, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi; eseme omandiõiguse või õiguse üleandmine, et tagada nõuet, mille puhul ei tehta kompromissi;

kompromissi- või saneerimismenetluse vara osade koormamine muude õigustega;

krediidi- või laenulepingute sõlmimine;

võlgniku ettevõtte või selle organiseeritud osa kohta liisingulepingu või muu sarnase lepingu sõlmimine;

(Pankrotivara suhtes ei saa kehtetuks tunnistada eespool nimetatud toiminguid, mis tehti võlausaldajate komitee nõusolekul.)

võlgnikupoolne kinnisvara või muu vara müük väärtuses üle 500 000 Poola zloti.

Kui sellise lepingu sätetega, mille pool võlgnik on, välditakse või takistatakse kompromissi kiirmenetluse eesmärgi saavutamist, on need sätted

kompromissmenetlusega hõlmatud vara suhtes kehtetud (restruktureerimiseaduse artikkel 248, artikkel 273, artikkel 297).

Saneerimismenetluses on võlgniku õigustoimingud, mille kaudu ta oma vara käsutas, kui võlgniku täidetud kohustuse väärtus on oluliselt suurem kui võlgniku ees täidetud või võlgnikule või kolmandale isikule reserveeritud sellise kohustuse väärtus, mis täideti 12 kuu jooksul enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist, seoses saneerimismenetlusega hõlmatud varaga kehtetud. See eeskiri kehtib *mutatis mutandis* kohtuliku kokkuleppe, nõude tunnustamise ja nõudest loobumise kohta.

Saneerimismenetlusega hõlmatud vara suhtes on kehtetud ka tagatised, kui need on seatud otseses seoses võlgniku ees täidetava kohustusega ja võlgnik on seadnud need 12 kuu jooksul enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist, ja tagatised selles osas, mis tagatise seadmise päeval on üle poole võrra suurem kui võlgniku ees täidetava tagatava kohustuse väärtus koos tagatise seadmise aluseks olevas dokumendis osutatud kõrvalnõuetega, kui see seati 12 kuu jooksul enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist (restruktureerimiseaduse artikkel 304).

Saneerimismenetluses kuulutab pankrotimenetlust arutav kohus teatud osa tasust, mis maksti enne pankroti väljakuulutamist, aga mitte varem kui kolm kuud enne saneerimismenetluse algatamise taotluse esitamist, *ex officio* või pankrotihalduri taotlusel saneerimismenetlusega hõlmatud vara suhtes kehtetuks, kui tasu töö eest, mida tegi võlgniku esindaja või ettevõtte juhtimise ülesandeid täitev töötaja, või selle isiku tasu, kes osutab enne saneerimismenetluse algatamist sõlmitud töölepingus või teenuselepingus või võlgniku juhtorgani enne saneerimismenetluse algatamist tehtud otsuses täpsustatud, võlgniku ettevõtte juhtimisega või selle järelevalvega seotud teenuseid, on ilmselgelt suurem kui seda liiki töö või teenuste eest makstav keskmine tasu ning see ei ole töö hulgaga põhjendatav, isegi kui see tasu on juba välja makstud.

Pankrotikohtunik võib kuulutada eespool nimetatud isikute tasu, mis maksti pärast saneerimismenetluse algatamist, saneerimismenetlusega hõlmatud vara suhtes osaliselt või täielikult kehtetuks, kui see tasu ei ole töö hulgaga põhjendatav, arvestades et pankrotihaldur oli juhtimise üle võtnud (restruktureerimismenetluse artikkel 305).

Pankrotihaldur võib algatada menetluse toimingute kehtetuks tunnistamiseks ning teise menetluse, mille hagi põhineb asjaolul, et toiming on kehtetu.

Toimingut ei saa tunnistada kehtetuks pärast seda, kui saneerimismenetluse algatamisest on möödunud aasta, välja arvatud juhul, kui see võimalus aegus tsiviilseadustiku kohaselt varem. See tähtaeg ei kehti juhul, kui taotlus tunnistada toiming kehtetuks esitati vastuväitena.

Õigustoimingud, mille pankrotistunud pool on teinud võlausaldajate huve kahjustades valdkondades, mida eespool esitatud sätted ei hõlma, võidakse vaidlustada vastavalt tsiviilseadustiku sätetele võlausaldaja kaitsmise kohta võlgniku maksejõuetuse korral (restruktureerimiseaduse artiklid 306–308).

Viimati uuendatud: 09/12/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkevõrsioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.